

MEDYA TAKİP DOSYASI

15 Şubat 2024 Perşembe

Rapor

2023'te rekorlar kıran küresel yenilenebilir kapasite, 2030'a kadar 2,5 kat artma yolunda

Uluslararası Enerji Ajansı - International Energy Agency (IEA), yenilenebilir enerji teknolojilerinin geleceğini ele aldığı ve 2028'e yönelik analiz ve tahminlerin yer aldığı Yenilenebilir Enerji 2023 raporunu yayınladı. Dünyanın 2022'ye kıyasla %50 daha fazla yenilenebilir kapasite eklediğini ve bu kapasitenin 5 yıl içinde şimdiye kadarki en hızlı büyümeye sahne olacağını açıklayan IEA, küresel yenilenebilir kapasitenin 2030'a kadar 2,5 kat artma yolunda ilerlediğini kaydederek, yenilenebilir enerjideki büyük artışın COP28'de belirlenen "yenilenebilir enerji kapasitesini 3 katına çıkarma" hedefine ulaşmanın kapısını açtığını belirtti.

IEA'nın yeni raporuna göre, dünyanın yenilenebilir elektrik üretme kapasitesi son 30 yılda hiç olmadığı kadar hızlı artıyor ve bu da hükümetlerin geçen ay COP28 İklim Değişikliği Konferansı'nda belirlenen 2030 yılına kadar küresel kapasiteyi üç katına çıkarma hedefine ulaşmak için gerçek bir şans veriyor. IEA'nın sektörle ilgili yıllık piyasa raporunun son baskısı olan Yenilenebilir Enerji 2023'e göre, dünya genelinde enerji sistemlerine eklenen yenilenebilir enerji kapasitesi 2023 yılında %50 artarak yaklaşık 510 GW'a ulaşırken, güneş enerjisi dünya genelindeki kapasitenin dörtte üçünü oluşturuyor. En büyük büyüme, 2023 yılında tüm dünyanın 2022 yılında devreye aldığı kadar güneş enerjisini devreye alan Çin'de gerçekleşirken, Çin'in rüzgar enerjisi ilaveleri bir önceki yıla göre %66 oranında artıyor. Avrupa, Amerika Birleşik Devletleri ve Brezilya'daki yenilenebilir enerji kapasitesindeki artışlar da tüm zamanların en yüksek seviyelerine ulaşıyor.

Aralık ayında Dubai'de düzenlenen COP28 Konferansı'nın sonuçlanmasından bu yana küresel yenilenebilir enerjideki ilk kapsamlı değerlendirme

dirme olan rapor, mevcut politikalar ve piyasa koşulları altında, küresel yenilenebilir enerji kapasitesinin tahmin kapsamındaki 2023-28 döneminde 7.300 GW'a çıkmasının beklendiğini gösteriyor. Raporda, bu artışın %95'ini güneş ve rüzgar enerjisi oluştururken, yenilenebilir enerji kaynakları kömürü geride bırakarak 2025 yılı başlarında küresel elektrik üretiminin en büyük kaynağı haline geliyor; ancak son 12 aydaki benzeri görülmemiş büyümeye rağmen, ülkelerin COP28'de yapmayı kabul ettiği gibi, dünyanın 2030 yılına kadar kapasiteyi 3'e katlaması için daha da ileri gitmesi gerektiği bildiriliyor.

Raporun yanı sıra IEA, katılımcıların üç katına çıkarma hedefine yönelik ilerlemeyi izlemek de dahil olmak üzere bölgesel ve ülke düzeyinde geçmiş verileri ve tahminleri keşfetmelerine olanak tanıyan yeni bir Yenilenebilir Enerji İlerleme İzleyicisi de yayınlıyor.

Hedeflerdeki başarı finansmana erişime bağlı

Raporda, küresel görünümle ilgili değerlendirme yapan IEA Başkanı Dr. Fatih Birol, "Yeni IEA raporu, mevcut politikalar ve piyasa koşulları al-

Rapor

tında, küresel yenilenebilir enerji kapasitesinin 2030 yılına kadar iki buçuk kat artma yolunda olduğunu gösteriyor. Bu henüz COP28'in yenilenebilir enerjiyi üçe katlama hedefine ulaşmak için yeterli değil ancak daha da yaklaşıyoruz ve hükümetler aradaki farkı kapatmak için gerekli araçlara sahipler. Karadaki rüzgar ve güneş enerjisi bugün neredeyse her yerde yeni fosil yakıt santrallerinden ve çoğu ülkede mevcut fosil yakıt santrallerinden daha ucuz. Zorlu küresel makroekonomik ortam da dahil olmak üzere aşılması gereken bazı büyük engeller var. Bana göre uluslararası toplumun önündeki en önemli zorluk, çoğu yeni enerji ekonomisinde geride kalan yükselen ve gelişmekte olan ekonomilerde yenilenebilir enerji kaynaklarının finansmanını ve yaygınlaştırılmasını hızla arttırmaktır. Üç katına çıkarma hedefine ulaşmadaki başarı buna bağlı olacaktır" ifadelerini kullanıyor.

Raporda ülkeleri yakından takip edeceklerini vurgulayan Dr. Fatih Birol, "Bu rapor, IEA'nın COP28'in enerji sonuçları üzerine 2024 ve sonrasında da devam edecek olan takip çalışmasının ilk önemli bölümüdür. Bu çalışma COP28 öncesinde belirlediğimiz 5 temel unsura dayanıyor ve yenilenebilir enerjinin üç katına çıkarılmasını, enerji verimliliğinin iki katına çıkarılmasını, emisyonların azaltılmasını, fosil yakıtlardan uzaklaşılmasını, yükselen ve gelişmekte olan ekonomiler için finansmanın artırılmasını kapsıyor. Ülkelerin verdikleri sözleri yerine getirip getirmediklerini ve uygun politikaları uygulayıp uygulamadıklarını yakından takip edeceğiz" açıklamasında bulunuyor.

Hızlı politikalar büyümeyi %21 artırabilir

Yenilenebilir enerjinin 2030 yılına kadar üç katına çıkarılması için gerekenlerin ülkeye, bölgeye ve teknolojiye göre önemli farklılıklar gösterdiğini belirten rapor, daha hızlı politika uygulamalarının yenilenebilir enerji kapasitesindeki büyümeyi ana tahminden %21 daha fazla artıracağı ve böylece dünyanın küresel üç katına çıkma taahhüdünü yerine getirme yolunda ilerleyeceği hızlandırılmış bir durum olarak ortaya koyuyor.

Rapor bu durumun, gelişmiş ve gelişmekte olan büyük ekonomilerde, kırılgan bir ekonomik ortamda politika belirsizliği, yenilenebilir enerjilerin daha büyük paylarını karşılamak için şebeke altyapısına yetersiz yatırım, karmaşık idari engeller ve izin gecikmeleri gibi zorlukların ele alınması anlamına geldiğini açıklıyor. Diğer yükselen ve gelişmekte olan ekonomilerde, finansmana erişim, güçlü yönetim ve sağlam düzenleyici çerçeveler, henüz mevcut olmayan

yeni hedefler ve politikalar oluşturmanın riski azaltmak ve yatırım çekmek için gerekli olduğu kaydediliyor.

Rüzgar ve güneş enerjisi bazı bölgelerde iki kattan fazla artacak

Rapora göre, Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği, Hindistan ve Brezilya'da 2028 yılına kadar güneş enerjisi ve kara rüzgar enerjisi kullanımının son 5 yıla kıyasla iki kattan fazla artması bekleniyor. 2023'te güneş enerjisi modüllerinin fiyatları bir önceki yıla göre neredeyse %50 oranında düşüyor, maliyet düşüşleri ve hızlı dağıtım devam ediyor. Raporda bunun nedeni, küresel üretim kapasitesinin 2024 yılı sonuna kadar 1.100 GW'a ulaşarak talebi önemli ölçüde aşacağını tahmin edilmesi olarak belirtiliyor. Buna karşılık Çin dışı rüzgar enerjisi için devam eden tedarik zinciri kesintileri, daha yüksek maliyetler ve daha güçlü politika dikkati gerektiren uzun izin sürelerinin birleşimi nedeniyle daha zorlu bir ortamla karşı karşıya olduğu uyarısı yapılıyor.

Rapor aynı zamanda yenilenebilir bazlı hidrojenin arkasındaki ivmeye ilişkin bir gerçeklik kontrolü sunarak, duyurulan projelerin kaçının hayata geçme ihtimalinin olduğunu değerlendiriyor. Bu 10 yıl içinde hidrojen üretmek için yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanmak üzere dünya çapında duyurulan tüm projeler arasında, önerilen kapasitenin yalnızca %7'sinin 2030 yılına kadar devreye girmesi bekleniyor. Projelerin yatırım kararına ulaşma hızının yavaşlığı, alıcıların sınırlı iştahtı ve yüksek üretim maliyetleri ile birleşince birçok projede daha yavaş ilerleme kaydedilmesine neden oluyor. Yatırımcıları tam olarak ikna etmek için iddialı proje duyurularını talebi destekleyen tutarlı politikaların izlenmesi gerekiyor.

2023 yılında biyoyakıtların rolü de ön plana çıkıyor. Raporda, Brezilya ve Hindistan'ın başını çektiği gelişmekte olan ekonomilerin önümüzdeki 5 yıl içinde küresel talebin %70'ini oluşturması beklenirken, biyoyakıtların hava yolculuğu gibi vazgeçilmesi zor sektörlerde gerçek potansiyellerini göstermeye başlayacağı ve dizel gibi yüksek oranda kirlenici yakıtların yerini alacağı belirtiliyor. Biyoyakıtların yaygınlaştırılması hızlanırken, rapor bunun yeterince hızlı gerçekleşmediğini ve biyoyakıtların net sıfır yoluyla uyumlu hale getirilmesi için 2030 yılına kadar talepte önemli bir artış gerektiğini gösteriyor.

Kaynak: <https://www.iea.org/reports/renewables-2023>

Türkiye gaz tedarikinin önemli parçası

Brüksel merkezli Avrupa doğal gaz endüstrisi temsilcisi Eurogas'in Başkanı Didier Holleaux, Türkiye'nin Avrupa'nın doğal gaz ithalat kaynaklarını çeşitlendirmesi konusunda 'yapbozun' önemli bir parçası olduğunu söyledi. Avrupa'nın enerji kaynaklarını çeşitlendirmek ve Rus gazından uzaklaşmak bağlamında Türkiye ile daha fazla iş birliğine ihtiyacı olduğuna dikkati çeken Holleaux şöyle devam etti: "TAP, Avrupa'yı daha doğudan gelen gaza bağlayan umut verici bir faktör. Bulgar ve Türk şirketleri arasında Türkiye'deki terminaller aracılığıyla LNG ithalatına yönelik anlaşmayı da memnuniyetle karşıladık. Türkiye'nin gaz tedarikini kolaylaştırmadaki öneminin farkındayız."

TEMİZ ENERJİ GEÇİŞİ HIZLANDIRILMALI

Holleaux, AB'nin temiz enerji geçişini hızlandırmak ve talebi karşılamak için 35 milyar metreküp biyometan ve 10 milyon ton hidrojen üretmesi gerektiğini belirterek, "Bu konuda Avrupa düzeyinde baskı yapıyoruz ve Türkiye de bu konuda bir rol oynayabilir" dedi.

Zorlu Enerji ile PALMET Enerji arasında anlaşma

Türkiye’de elektrik üretiminin yüzde 100’ünü yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlayan sektörün öncü isimlerinden Zorlu Enerji ile PALMET Enerji arasında hisse alım sözleşmesi imzalandı.

■ Şirketten yapılan açıklamaya göre, Türkiye enerji sektörünün iki öncü markası Zorlu Enerji ile PALMET uzun vadeli stratejik hedefleri doğrultusunda aynı masada buluştu.

HİSSE ALIM ANLAŞMASI

Trakya Bölgesi Doğal Gaz Dağıtım AŞ, Gazdaş Gaziantep Doğal Gaz Dağıtım AŞ ve Zorlu Doğal Gaz Tedarik Ticaret AŞ iştirak hisselerine sahip Zorlu Enerji Dağıtım AŞ’nin hisselerinin tamamının satışı amacıyla gerçekleştirilen “hisse alım anlaşması” 13 Şubat’ta taraflar arasında imzalandı.

Açıklamada görüşlerine yer verilen, Zorlu Enerji Üst Yöneticisi Sinan Ak, anlaşmaya ilişkin “Zorlu Enerji olarak uzun bir süredir yenilenebilir enerji ve elektrifikasyon odaklı ya-

tırımlarımızı güçlendirmeye ve Şirket portföyümüzü bu yönde çeşitlendirmeye devam ediyoruz. Bu kapsamda gaz dağıtım alanında uzun bir süredir başarıyla sürdürdüğümüz faaliyetlerimizi, yenilenebilir enerji alanındaki faaliyetlerimize odaklanmak üzere devretmeye karar verdik.

YENİLENEBİLİR ENERJİ

Bu konuda imzaladığımız hisse alım anlaşmasının ülkemiz için hayırlı olmasını diliyoruz. Zorlu Enerji olarak önümüzdeki dönemde jeotermal,

rüzgar, güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına ağırlık vermeye, enerji teknolojileri ve depolama alanındaki yeni yatırımlarla geleceğin enerjisini bugüne taşıyarak ülkemizin enerjisine enerji katmaya devam edeceğiz.” değerlendirmesinde bulundu.

PALMET Şirketler Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Doğanay Samuray da 100 yıllık Cumhuriyet’in 40 yıllık şirketi olduklarını belirterek, “Türkiye’nin enerji politikaları ve stratejileri doğrultusunda en verimli çalışmalarını gerçekleştirmeye devam ediyoruz.” dedi.

